

Nederlandse namen van plantenparasitaire aaltjes (nematoden)

G. Karssen¹, P.W.Th. Maas² en H. Brinkman¹

¹Plantenziektenkundige Dienst, Postbus 9102, 6700 HC Wageningen.

²Wouterplasstraat 3, 6671 ZZ Zetten.

De vorige lijst van Nederlandse namen van plantenparasitaire aaltjes (Maas, 1976) is goed ontvangen en gebruikt met name door het onderwijs, voorlichting, praktijk en door de Commissie voor Nederlandse Namen van Plantenziekten van de Koninklijke Nederlandse Planteziektenkundige Vereniging als basis voor haar zes lijsten die daarna zijn uitgebracht. Het nematologisch diagnostisch en taxonomisch werk (Brinkman, 1983 & 1992; Karssen, 1996; Karssen & van Hoenselaar, 1998; Karssen & Brzeski, 1998; Karssen et al., 2000; Maas et al., 1978 & 1982; Sikora & Maas, 1986) van de afgelopen 25 jaar heeft de kennis over de identiteit van de plantenparasitaire aaltjes aanzienlijk vergroot. Om deze kennis ook in de Nederlandse communicatie te vergemakkelijken is de lijst geactualiseerd.

Deze nieuwe lijst bevat de namen van de plantenparasitaire aaltjes (nematoden) die in Nederland zijn aangetroffen of als quarantaine organisme voor de EU zijn aangewezen en tevens die van enkele belangrijke soorten elders in de wereld. Evenals in de vorige lijst is de klassieke indeling van de aaltjes

in functionele groepen op basis van de belangrijkste delen van de plant waar ze aantasting veroorzaken, min of meer karakteristieke symptomen van de aantasting die ze veroorzaken, of hun levenswijze gebruikt in alfabetische volgorde. Deze indeling valt niet samen met de indeling van nematoden taxonomi-

sche families. Bij de namen voor de aaltjessoorten is steeds een praktisch relevante naam gegeven waarvan de belangrijkste waardplant vaak een onderdeel vormt. Echter, de grote groep van vrijlevende wortelaaltjessoorten zijn zo weinig specifiek dat afzonderlijk Nederlandse namen voor deze soorten praktisch niet voor de hand liggen. In de vorige lijst werden tussen haakjes de vertalingen van Amerikaanse namen voor een aantal families van deze aaltjes vermeld, zonder ze als Nederlandse namen voor te stellen. In de nieuwe lijst zijn deze namen afgevoerd omdat de microscopische kenmerken van de aaltjes waarop ze zijn gebaseerd praktisch niet relevant zijn. Voor de overzichtelijkheid zijn de soorten in deze grote groep van aaltjes hier echter wel geordend in taxonomische families.

ARTIKEL

Nederlandse naam

Wetenschappelijke naam

(Knop- en) Bladaaltjes

Aardbeibladaaltje
Chrysantebladaaltje
Rijstbladaaltje

Aphelenchoides fragariae (Ritzema Bos, 1890) Christie, 1932
A. ritzemabosi (Schwartz, 1911) Steiner & Buhner, 1932
A. besseyi Christie, 1942

Bladkokeraaltje

Tylenchocriconema alleni Raski & Siddiqui, 1975

Champignonaaltjes

Champignon (compost)aaltje
Champignon (mycelium)aaltje

Aphelenchoides composticola Franklin, 1957
Ditylenchus myceliophagus J.B. Goodey, 1958

Citrusaaltje

Tylenchulus semipenetrans Cobb, 1913

Crocusknolaaltje

Aphelenchoides subtenuis (Cobb, 1926) Steiner & Buhner, 1932

Cysteaaltjes

Brandnetelcysteaaltje
Cactuscysteaaltje

Heterodera urticae Cooper, 1955
Cactodera cacti (Filipjev & Schuurmans Stekhoven, 1941) Krall & Krall, 1978

Erwtencysteaaltje

Heterodera goettingiana Liebscher, 1892

Ficuscysteaaltje
Geel aardappelpcysteaaltje
Geel bietencysteaaltje
Gerstcysteaaltje
Helmgrascysteaaltje
Havercysteaaltje
Hennepnetelcysteaaltje
Hopcysteaaltje
Klavercysteaaltje
Koolcysteaaltje
Ovaal grascysteaaltje
Maïscysteaaltje
Peencysteaaltje
Raaigrascysteaaltje
Sojacysteaaltje
Struisgrascysteaaltje
Wit aardappelpcysteaaltje
Wit bietencysteaaltje

Destructoraal

Galaaltjes

Tarwebloesemgalaaltje
Grasbloesemgalaaltje
Graswortelgalaaltje

Houtaaltjes

Dennehoutaaltje
Palmhoutaaltje

Niervormig wortelaaltje

Stengelaaltje

Wortelknobbelaaltjes

Bedrieglijk maïswortelknobbelaaltje
Graswortelknobbelaaltje
Helmgraswortelknobbelaaltje
Houtwortelknobbelaaltje
Koffiewortelknobbelaaltje
Koolwortelknobbelaaltje
Maïswortelknobbelaaltje
Noordelijk wortelknobbelaaltje
Olijfwortelknobbelaaltje
Perzikwortelknobbelaaltje
Rijstwortelknobbelaaltjes

Vals wortelknobbelaaltje

Warmteminnende wortelknobbelaaltjes
Zandhaverwortelknobbelaaltje
Zeggewortelknobbelaaltje

Wortellesieaaltjes

Bananenwortellesieaaltje
Bietenwortellesieaaltje
Convallaria-wortellesieaaltje
Gewoon wortellesieaaltje
Graanwortellesieaaltje

H. fici Kirjanova, 1954
Globodera rostochiensis (Wollenweber, 1923) Behrens, 1975
Heterodera trifolii Goffart f. sp. *beta* (Goffart, 1932) Sikora & Maas, 1986
H. hordecalis Anderson, 1975
H. arenaria (Cooper, 1955) Robinson, Stone, Hooper & Rowe, 1996
H. avenae Wollenweber, 1924
H. galeopsidis Goffart, 1936
H. humili Filipjev, 1934
H. trifolii Goffart, 1932
H. cruciferae Franklin, 1945
H. bifenestra Cooper, 1955
H. zae Koshy, Swarup & Sethi, 1971
H. carotae Jones, 1950
H. mani Mathews, 1971
H. glycines Ichinohe, 1952
Punctodera punctata (Thorne, 1928) Mulvey & Stone, 1976
Globodera pallida (Stone, 1973) Behrens, 1975
Heterodera schachtii A. Schmidt, 1871

Ditylenchus destructor Thorne, 1945

Anguina tritici (Steinbuch, 1799) Filipjev, 1936
A. agrostis (Steinbuch, 1799) Filipjev, 1936
Subanguina radicola (Greeff, 1872) Paramonov, 1967

Bursaphelenchus xylophilus (Steiner & Buhner, 1934) Nickle, 1970
Rhadinaphelenchus cocophilus (Cobb, 1919) J.B. Goodey, 1960

Rotylenchulus reniformis Linford & Oliveira, 1940

Ditylenchus dipsaci (Kühn, 1857) Filipjev, 1936

Meloidogyne fallax Karssen, 1996
M. naasi Franklin, 1965
M. maritima (Jepson, 1987) Karssen, Van Aelst, Cook, 1998
M. ardenensis Santos, 1968
M. exigua Göldi, 1892
M. artiellia Franklin, 1961
M. chitwoodi Golden, O'Bannon, Santo & Finley, 1980
M. hapla Chitwood, 1949
M. lusitanica Abrantes & Santos, 1991
M. hispanica Hirschmann, 1986
M. graminicola Golden & Brichfield, 1965
M. oryzae Maas, Sanders & Dede, 1978
Nacobbus aberrans (Thorne, 1935) Thorne & Allen, 1944
Meloidogyne arenaria (Neal, 1889) Chitwood, 1949
M. incognita (Kofoid & White, 1919) Chitwood, 1949
M. javanica (Treib, 1885) Chitwood, 1949
M. duynsi Karssen, Van Aelst & Van der Putten, 1998
M. kralli Jepson, 1984

Pratylenchus coffeae (Zimmermann, 1898) Filipjev & Schuurmans Stekhoven, 1941
P. neglectus (Rensch, 1924) Filipjev & Schuurmans Stekhoven, 1941
P. convallariae Seinhorst, 1959
P. penetrans (Cobb, 1917) Filipjev & Schuurmans Stekhoven, 1941
P. crenatus Loof, 1960

Graswortellessieaaltje	<i>P. fallax</i> Seinhorst, 1968
Helmgraswortellessieaaltje	<i>P. brzeskii</i> Karssen, Waeyenberge & Moens, 2000
<i>Hippeastrum</i> -wortellessieaaltje	<i>P. scribneri</i> Steiner in Sherbakoff & Stanley, 1943
Houtwortellessieaaltje	<i>P. vulnus</i> Allen & Jensen, 1951
Muntwortellessieaaltje	<i>Pratylenchoides laticauda</i> Braun & Loof, 1967
Rijstwortellessieaaltje	<i>Hirschmanniella oryzae</i> (Van Breda de Haan, 1902) Luc & J.B. Goodey, 1964
Tarwewortellessieaaltje	<i>Pratylenchus thornei</i> Sher & Allen, 1953
Weidewortellessieaaltje	<i>P. pratensis</i> (de Man, 1880) Filipjev, 1936

Wortelnecroseaaltje *Radopholus similis* (Cobb, 1893) Thorne, 1949

Vrijlevende wortelaaltjes (soorten uit diverse families)

Familie

soort

Belonolaimidae Whitehead

Tylenchorhynchus dubius (Bütschli, 1873) Filipjev, 1936
T. claytoni Steiner, 1937
Geocenamus brevidens (Allen, 1955) Brzeski, 1991

Hoplolaimidae Filipjev

Rotylenchus robustus (de Man, 1876) Filipjev, 1936
R. uniformis (Thorne, 1949) Loof & Oostenbrink, 1958
Helicotylenchus pseudorobustus (Steiner, 1914) Golden, 1956
Scutellonema brachyurus (Steiner, 1938) Andrassy, 1958

Criconematidae (Taylor)

Hemicycliophora conida Thorne, 1955
H. thienemanni (Schneider, 1925) Loos, 1948
Mesocriconema xenoplax (Raski, 1952) Loof & de Grisse, 1989

Tylenchulidae Skarbilovich

Paratylenchus projectus Jenkins, 1956
P. bukowinensis Micoletzky, 1922
P. hamatus Thorne & Allen, 1950

Longidoridae Thorne

Longidorus elongatus (de Man, 1876) Micoletzky, 1922
Paralongidorus maximus (Bütschli, 1874) Hunt, 1993
Xiphinema americanum Cobb, 1913 s.l.
Xiphinema diversicaudatum (Micoletzky, 1927) Thorne, 1939

Trichodoridae (Thorne)

Paratrichodorus anemones (Loof, 1965) Siddiqi, 1974
P. pachydermus (Seinhorst, 1954) Siddiqi, 1974
P. renifer Siddiqi, 1974
P. teres (Hooper, 1962) Siddiqi, 1974
Trichodorus similis Seinhorst, 1963
T. primitivus (de Man, 1880) Micoletzky, 1922

Verantwoording

Wij danken ir L. P. G. Molendijk (PPO) voor het kritisch doornemen van onze lijst.

Literatuur

Brinkman, H. 1983. Nematologische waarnemingen in 1977 tot en met 1982. *Gewasbescherming* **14**: 135-146.
 Brinkman, H. 1992. De vrijlevende wortelaaltjes van de familie Trichodoridae. *Gewasbescherming* **23**: 27-32.
 Karssen, G. 1996. Description of *Meloidogyne fallax* n. sp. (Nematoda: Heteroderidae), a root-knot nematode from The Netherlands. *Fundamental and Applied Nematology* **19**: 593-599.
 Karssen, G. & T. van Hoenselaar, 1998. Revision of the genus *Meloidogyne* Göldi, 1892 (Nematoda: Heteroderidae) in Europe. *Nematologica* **44**: 713-788.
 Karssen, G. & M.W. Brzeski, 1998. *Meloidogyne* Göldi, 1892. In: M.W. Brzeski (Ed) *Nematodes of Tylenchina in Poland and temperate Europe*. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 242-263.
 Karssen, G., L. Waeyenberge & M. Moens, 2000. *Pratylenchus brzeskii* sp. nov. (Nematoda: Pratylenchidae), a root-lesion nematode from European coastal dunes. *Annales Zoologici (Warsawa)* **50**: 255-261.
 Maas, P.W.Th., 1976. Nederlandse namen van planteparasitaire aaltjes (nematoden). *Gewasbescherming* **7**: 141-144.
 Maas, P.W.Th., E. Du Bois, & J. Dede, 1982. Morphological and host range variation in the *Heterodera trifolii* complex. *Nematologica* **28**: 263-270.
 Maas, P.W.Th., H. Sanders & J. Dede, 1978. *Meloidogyne oryzae* n.sp. (Nematoda, Meloidogynidae) infesting irrigated rice in Surinam (South America). *Nematologica* **24**: 305-311.
 Sikora, R.A. & P.W.Th. Maas, 1986. An analysis of the *Heterodera trifolii* complex and other species in the *schachtii* group attacking legumes. In: F. Lamberti & C.E. Taylor (Eds) *Cyst nematodes*. Plenum Publishing Corporation, London: 293-313.

ARTIKEL